

راگه‌یه‌ندراوی ریکخراوی خه‌بات، ی شۆرشگێری کوردستانی ئێران له‌سه‌ر ئیدوانه‌کانی ئهم دوايه‌ی مامۆستا شیخ جه‌لال حوسینی

به‌ناوی خودای به‌خشنده‌ی میهره‌بان

له‌ مه‌ودای شۆرشه‌کاندا په‌یدا بوونی ده‌سته و تا قمی ریکخراو و ریکخه‌ری کاروباری بزووتنه‌وه و کۆمه‌ل و توێژه‌کانی گه‌ل، شتیکی سرووشتییه و لیکداپران و هه‌له‌وشان و په‌له‌په‌لبوونیشیان هه‌روه‌ها. ریکخراوی خه‌باتی نه‌ته‌وايه‌تی و ئیسلامی کوردستان، که له قۆناغیکی زۆر هه‌ستیار و تایبه‌تییدا سه‌ربه‌له‌دا و به ته‌واوی توانایه‌وه به‌شداریی بزووتنه‌وه‌ی رزگاراییخوایی رۆژه‌لاتی کوردستانی له چاره‌که‌ی دوايي سه‌ده‌ی بیسته‌مدا کرد، که‌رتیبون و لیکداپرانیکي زه‌قی به‌خۆیه‌وه بینی. له 3 ی جۆزه‌ردانی 1366 ی کۆچی - هه‌تاویی دا و دواي ماوه‌یه‌کی زۆری مملانیی ناوخۆیی، سه‌رکردایه‌تی ئه‌وکاتی خه‌بات به‌ رێژه‌یه‌کی جیاوازی 70% و 30% ریکخراوه‌که‌یان دووکه‌رت کرد. تا ئێره به‌رای ئیمه شتیکی سرووشتییه، به تایبه‌تی به وردبوونه‌وه له ئیدئۆلۆژیی خه‌بات و کاتی سه‌ره‌له‌دانی و لایه‌نه‌کانی گه‌شه‌ی ریکخراوه‌که ئهم شته، واته دووکه‌رتبوونی خه‌بات، له‌به‌رچاوان سووک و ئاسانتر ده‌نوینی.

له‌و رۆژه به دواوه دوو لایه‌ن به هه‌موو شیوه‌یه‌کی دزیو و نه‌شیاو، به‌لام به رێژه‌ی جیاوازی، که‌وتنه گیانی یه‌ک و یه‌کتریان دا شت و زۆرجارانیش له سنوره‌کان ئه‌ولاتر ده‌چوون. ئه‌وکات ئه‌وی ده‌ست و زمانی گه‌رم و به‌گورتر بوو به‌داخه‌وه به ئازاتر و ته‌نانه‌ت به ره‌واتریش داده‌نرا. له‌م روه‌وه مالممان هه‌فه مامۆستا سه‌ید جه‌لاله‌ددینی حوسینی و هاوکاره‌کانی زوو ده‌ستوبردیان کرد و گشت سنوره‌کانیان به‌زاند و ئه‌وه‌ی نه‌ده‌بوو بگوتری و بکری، گوتیان و کردیان.

تیپه‌رپوونی زه‌مان و گۆرانی بارودۆخی بزووتنه‌وه‌ی کوردایه‌تی و هاتنه ئارای که‌شی سیاسی نوێ، ئاوی ساردی به‌سه‌ر ئهم ئاگره و به‌به‌ینی ئه‌و دوولایه‌نه‌دا کرد و تا راده‌یه‌کی زۆر گروتینی دامرکاند. به‌لام سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش له بۆنه و یاده‌وه‌ری و ساڵه‌گه‌ره‌کاندا مامۆستا شیخ جه‌لال بۆخۆی یان له ریگای که‌سانی ده‌وربه‌ریه‌وه، که زۆرتر لاکه‌وته‌ی ریکخراوه‌کانی دیکه‌ی کوردستان بوون، به‌چهند بوختان و تۆمه‌ت و سووکایه‌تییه‌ک یادیکی له هاوخه‌باتییه‌کانی رۆژانی سه‌ختی خه‌باتی خه‌باتییه‌کان ده‌کرده‌وه، تا ئه‌و جییه که به تاک و کۆ کۆنه‌هاوبیره‌کانی خۆی که له ریزی ریکخراوی خه‌بات، ی شۆرشگێردا شۆرشگێرانه درێژه‌یان به خه‌بات و تیکۆشان ده‌دا، به به‌کرگیگراو و هاوده‌ست و ده‌ستنده‌خۆری رژیم و کریگرته‌کانی داده‌نا.

هه‌ر له‌و چوارچیوه‌یه‌دا ماوه‌یه‌ک له‌مه‌وه‌پیش مامۆستا شیخ جه‌لال له‌گه‌ل پیگه‌ی ئینته‌رنیتی (دیمانه) دا وتووێژیکی کرد. له‌و وتووێژه‌دا به‌رپیزی زۆر شت ده‌لی و گه‌لیک باسان ده‌کاته‌وه که هه‌موویان جیی تیپرامان و لیدوان، به‌لام دوو سێ خالیان ریکخراوی ئیمه، ریکخراوی خه‌بات، ی شۆرشگێری کوردستان، ده‌گرنه‌وه، هه‌ر بۆیه به مافی خۆمانی ده‌زانین ره‌خنه‌مان لێیان هه‌بی.

ئیمه به له‌به‌رچاوگرنتی ویستی خه‌لک و به هیند هه‌لگرنتی بارودۆخی ئیستای شۆرش و بانگه‌وازی دوورکه‌وتنه‌وه له رووبه‌رووبوونه‌وه و زۆر هۆی گرنگی دیکه خۆمان له وه‌لامدانه‌وه‌ی وردی ئه‌و چهند خالانه ده‌بویرین، به‌لام له هه‌مان کاتدا به پیویستی ده‌زانین رابگه‌یه‌نین که:

1- سه‌رده‌می پوانکردنی ده‌زگاکانی راگه‌یاندن و به‌کاره‌ینانیان بۆ شیواندنی راستییه‌کان و تۆمه‌ت وه‌پال ئهم و ئه‌و دان و سووکایه‌تی کردن به لایه‌نی به‌رامبه‌ر به‌سه‌ر چووه.

2- بچووک کردنەوهی رووداوی لەتبوونی ریکخراوی خەباتی نەتەواپەتی و ئیسلامیی کوردستان و نیشاندانی لە قالی کیشەئێ نێوان دوو کەسی وەک مامۆستا مەلا خدر و مامۆستا شیخ جەلال، لەلایەن مامۆستا شیخ جەلالەوه لەو دیمانهیه دا، پێچەوانەئێ راستییەکانە و هەلەیهکی گەورەئێ میژوویی و سیاسییە و نەدەبوو کرابا.

3- خالیکی دیکەئێ بەرچاوی لەو دیمانهیه دا ئەوهیه کە دەستەواژە و دەربرپنەکانی مامۆستا شیخ جەلال لە بەرامبەر سەرکردەیهکی گەورەئێ کورد و پێشەواپەکی زانی وەک مامۆستا مەلا خدر عباسی دا لە ئەدەبیاتی دینی و رهوشتی کوردەواری و ئەخلاقیی سیاسی دا گەلیک لاواز و ناتەواوه. مامۆستا شیخ جەلال چۆن و بە چ حەقیکی رێگە بەخۆئێ دەدا تۆمەت و بوختان وەپال کەسایەتییهکی وەک مامۆستا مەلا خدر و یهکیک لە دامەزرینەرە سەرەکییهکانی ریکخراوی خەبات بەدا و سووکایەتی بە تەمەنی پەنجا سالەئێ خەبات و زیندانی و دەر بەدەری و فیڕکردن و مامۆستایەتی مامۆستا مەلا خدر عەبباسی بکا؟

بەو هیواپە دابی دزی و فەرهنگی ناسیاسیانەئێ خۆگەرەکردنەوه و ئەویتر بە بچووک و سووک نیشاندان لەنێومان نەمیئێ و جاریکی دیکە بالی شووم و نەگبەتی خۆئێ بەسەر دۆخی سیاسی و کەشی شۆرشێ رزگارییخوازانەئێ کوردستان دا نەکیشیتەوه.

ریکخراوی خەبات، ی شۆرشگێری نەتەواپەتی و ئیسلامیی کوردستانی ئێران
1385/11/21 بەرامبەر بە 2007/2/10